

מעשה עירוני city action

כלים וסדנאות לעירוניות | Urban tools & workshops

חיפה 29.11-1.12.2006 HAIFA

הכנס הבינלאומי השני של מרחב | התנועה לעירוניות מתחדשת בישראל

מעשה עירוני city action

ברוכים הבאים לכנס מרחב

הכנס השנתי השני של "מרחב" יעסוק בכלים הנדרשים ליישום עירוניות מתחדשת בישראל. מטרתו היא לתת תשובות לשאלה: איך מגשימים את העקרונות המבטואים באמנת מרחב הלכה למעשה בישראל?

בחרנו לקיים השנה את הכנס בחיפה בשל רב גונית תושביה, היותה עיר מרובת מרכזים, עיר מחוז, ונוכח האתגר שבטיפול בהתחדשות של המרכזים העירוניים ההיסטוריים של העיר. החלטה זו קיבלה משנה תוקף בעקבות המלחמה מתוך רצון להיות יחד עם תושביה לאחר תקופה קשה זו.

בכנס נציג במגוון דרכים את תשובותינו לאופנים שבהם ניתן לבנות בישראל ערים שנתים לחיות בהן - ערים הומניות, הרמוניות ובנות קיימא. נעשה זאת בארבעה ערוצים:

- בראש וראשונה מושבי המליאה שבהם יוצגו דוגמאות של כלים ופרייקטים מהעולם שיכולים לשמש לנו השראה ודוגמא. במושבים אלה ירצו אורחיו מחו"ל: Michael Mehaffy, Heather Smith, Ralph Zucker, Jaime Lerner, Luigi Mollo ו-Gabriele Tagliaventi, וכן אורחי הכבוד מהארץ: שמואל גלבהרט, איזבל מקסוול, יוסי בן-ארצי, אבי ירום, מיקי מנספלד ושלמה לחיאני.
- ערוץ שני הוא סדרת מושבים שכותרתם היא: **כלים לעירוניות** ושבמהם מוצג לראשונה "ארגז הכלים" לעירוניות מתחדשת שעליו אנו עובדים בשנה האחרונה. הרצאות אלה הן בבחינת טיוטא ראשונה למשנתה של "מרחב" והצגתן בפניכם ותגובותיכם ישמשו אותנו בחיזוקה וחיזוקה לקראת יצירת **מדריך לעירוניות מתחדשת בישראל**. מגוון הנושאים הוא גדול, ועוקב אחרי עקרונות מרחב כפי שהם מופיעים באמנה.
- ערוץ שלישי הוא הצגת פרייקטים ותוכניות של התחדשות עירונית בישראל, כמו גם היבטי מדיניות, תשתית ותחבורה של העיר המתחדשת. במושבים אלה ניתנת הבמה לשותפינו בכנס. במסגרתם יוצגו פרייקטים של התחדשות עירונית בירושלים, תל אביב יפו, נתניה והרצליה; דוגמאות חיוביות של מגורים עירוניים בארץ ובאירופה; פרייקטים עירוניים של נתיבי איילון, התוכנית להסעת המונים בחיפה, ומסמכי מדיניות של נ.ת.ע., יידונו נושאים של תחיקה ובקרת תכנון, ודימוי העיר בתנועה; יוצגו פרייקטים תיירותיים כמנוף להתחדשות עירונית, ופרייקטים של התחדשות עירונית ביוזמה ומימון חברת החשמל.
- הערוץ האחרון הוא התנסות פעילה בכלים אלה במהלך ארבע סדנאות לתכנון בהשתתפות הציבור. סדנא אחת תעסוק בפיתוח אסטרטגיה למינוף העיר חיפה כעיר המבוססת על השכלה גבוהה וחדשנות טכנולוגית בהתייחס למיקומה המיוחד של העיר כעיר נמל וחוף. הסדנאות האחרות תעסוקנה באחדות משכונות העיר הזקוקות להתחדשות: הדר הכרמל, ואדי ניסנס ועין הים. הכנס ינעל בשני מושבים: בראשון יוצגו תוצרי סדנאות התכנון בשכונות, ולאחריו יוצגו תוצרי הסדנא האסטרטגית ויתקיים רב-שיח על מינוף חיפה במאה ה-21 כעיר אוניברסיטאית.

אנו מאחלים לכם כנס נעים ופורה,
ד"ר יודן רופא - מרכז אקדמי של תכנית הכנס
עירית סולסי - יו"ר עמותת "מרחב"

Welcome to MIU's Congress. The themes of MIU's second annual congress are the tools that are needed to implement Israeli Urbanism. It aims to respond to the question: how does one bring into practice the principles of MIU's Charter?

We chose Haifa as the venue for our congress because it's socially diverse, has multiple centers, is a District Center, and faces the challenge of renewing it's historic fabric. The war, and the wish to be with the people of the city in their hour of need reinforced this decision.

The congress will demonstrate various ways in which cities in Israel could be built and renewed as pleasant cities - humanistic, harmonious and sustainable. It has four streams:

- First and foremost, the plenary sessions are where tools and projects from abroad, that can become models or inspiration, will be presented. They will include presentations from our guests from abroad: Jaime Lerner, Ralph Zucker, Heather Smith, Michael Mehaffy, Luigi Mollo and Gabriele Tagliaventi, as well as our honorary guests from Israel: Shmuel Gelbhart, Isabel Maxwell, Yossi Ben-Artzi, Avi Yarom, Miki Mansfeld and Shlomo Lachiani.
- The second stream is a series of sessions called **Tools for Urbanism**. We will present for the first time our Toolbox for Israeli Urbanism, developed over the past year. These are first drafts of what will become a **Guidebook for Israeli Urbanism**, which we intend to publish in the future. The many issues dealt with follow the principles outlined in our **Charter**.
- A third stream is the presentation of plans and projects for urban renaissance in Israel, as well as policy, infrastructure and transportation aspects of the city. In these sessions the stage is given to our partners in the Congress. Projects from Jerusalem, Tel Aviv Jaffa, Netanyahu and Herzeliyah, will be shown, as well as positive examples of urban housing in Israel and Europe. Urban projects of Netivei Ayalon Co., the Mass Transit System of Haifa, and policy documents of NTA - Tel-Aviv's Mass Transit System will be presented. Issues of legislation and design review and the image of the city in movement will be discussed. The potential of tourism for urban renaissance and urban improvement projects promoted by the Israel Electric Company will be shown.
- The last stream is an active utilization of these tools in four participatory planning workshops. One of the workshops will develop a strategy for positioning Haifa as a city of higher education, innovation and technology, considering it's unique position as a port and sea-front city. The other workshops will deal with various neighborhoods in the city: Hadar Hacarmel, Wadi Nisnas and Ein Hayam. The congress will end with two sessions presenting the results of the workshops. The first will present the work in the neighborhoods, and the second will be a public debate on the proposals developed in the strategic workshop.

We wish you a pleasant and interesting congress.
Yodan Rofé - Academic Program Coordinator
Irit Solzi - MIU Chair of Board

מרחב מודה מקרב לב | לכל התומכים, נותני החסות והשותפים לכנס מרחב לעירוניות מתחדשת, חיפה 2006

אירגונים תומכים
IVN רשת הון סיכוי לישראל

חסות
אשדר חברה לבניין
חברת אקרשטיין
תובנה הנדסה דיגיטלית
פי.ג'י.אל הנדסה ותכנון תחבורה בע"מ
קרן חיפה
חברת נירלס
רובין ר.י.ד.
כרסנטי ישראל
כרמל פרינט
יגנס טויסטר בירן
יקב טולפי

שותפויות בכנס
לשכת הכנסים, חיפה
חברת יפה נוף
חברת החשמל לישראל
משרד הבינוי והשיכון
נ.ת.ע נתיבי תחבורה עירוניים
נתיבי איילון
עמותת האדריכלים

תרומות אישיות
עירית ונחמן סולסי-שלף
יונתן כהן Jonathan Cohen
אריק בן חמו Eric Benhamou
ברוס מינצר Bruce Minzer
אבנר שלם
ניל פייטון Neal Payton

תודות אישיות
שמוליק גלבהרט - על השותפות והסיוע לקיום הכנס
נחמן שלף - על תפעול אתר האינטרנט של העמותה
יהודית שוהם - על התרומה חסרת הפשרות לעמותה
ברק אדם שויקי - על העיצוב הגרפי
אבנר שלם - על הליווי המתמיד וחברות אישית
סילבי גור - על הנכונות לעזור מתי שצריך
יוסי רובין - על התרומה המתמשכת לעמותה
אריה ישראל זיו כרסנטי - רואי החשבון של העמותה
ענת בירן - היועצת המשפטית של העמותה

תודה לאורחיו מחו"ל המשתתפים בכנס בהתנדבות

Jaime Lerner
Ralph Zucker
Heather Smith
Michael Mehaffy
Luigi Mollo
Gabriele Tagliaventi

צוות מארח

נטע וילף-דרורי וצוות אתו"ס
מתי דגן וצוות מרכז ברוך ורות רפפורט לתרבות ואמנות
חנה יון וצוות בית הכט

שותפים לסדנאות התכנון

החברה להגנת הטבע
המועצה לשימור מבנים ואתרים
מתנ"ס ביתנו, הדר
הבית הקהילתי בטבריה 15
מתנ"ס ליאו באק, שלוחת עין הים
העמותה לקידמה חברתית, חיפה
המרכז לחקר העיר והאזור, הטכניון
ועד שכונת הדר
ועד שכונת וואדי ניסנאס
ועד שכונת עין הים

תודות לאנשים שבזכותם התקיימו סדנאות התכנון

נורית צפריר - על ריכוז עבודת הסדנאות בכנס
אביגיל דולב - על הנחיית סדנת עין הים
סמייה דיאב - על ריכוז סדנת עין הים
ריטה מיכאל - על ריכוז סדנת עין הים
יואב יגול - על החזון, התמיכה וההשתתפות
חבייאר סימנוביץ' - על הנחיית סדנת הדר הכרמל
ירון הדר - על ריכוז סדנת הדר הכרמל
רוברט אסחאק - על ריכוז סדנת ואדי ניסנאס
יומנה דקאק - על ריכוז סדנת ואדי ניסנאס
פנינה פלאוט - על ריכוז סדנת חיפה עיר אוניברסיטאית
פארה גולדמן - על ריכוז סדנת חיפה עיר אוניברסיטאית

מוסדות אקדמיים שותפים

המרכז לחקר העיר והאזור, הטכניון
מכון ב.ר.מ. לטכנולוגיה וחברה, אוניברסיטת ת"א
הפקולטה לאדריכלות ובינוי ערים, הטכניון
אוניברסיטת חיפה
המחלקה לאדריכלות, המכללה לעיצוב וחינוך, ויצ"ו, חיפה
בי"ס לאדריכלות, אוניברסיטת ת"א

הועד המנהל

עירית סולסי שלף, יו"ר
דרור גרשון
יודן רופא
חיה ג'משי
הלל שוקן
לאה שמיר שנאן
אילן קליגר
פארה גולדמן
מומו מהדב
משה אדם

צוות עמותת מרחב

עפר לרנר
בלה עברון

יום רביעי | 29 נובמבר

08:00 – 09:00
הרשמה והתכנסות

09:00 – 10:00

מבוא למרחב העירוני (רפפורט)

• דר' יודן רופא, המכונים לחקר המדבר ע"ש

יעקב בלאושטיין, חבר ועד מנהל ומייסד "מרחב"

• אדר' דרור גרשון, עיריית ודרור אדריכלים

ומתכנני ערים, חבר ועד מנהל ומייסד "מרחב"

הרצאות מבוא על עמותת "מרחב" – התנועה לעירוניות מתחדשת בישראל, המציגות למשתתפים, ובעיקר למשתתפים בפעם הראשונה, את עמותת "מרחב" מטרתיה ויעדיה. בהרצאות יוצג רקע היסטורי ועקרוני על תנועת העירוניות החדשה בארה"ב והתנועה לעירוניות אירופאית ש"מרחב" קשורה אליהן מבחינה רעיונית וארגונית. כדי להמחיש את האתגרים בתכנון העירוני בישראל והדרך ליצירת עירוניות מתחדשת, יוצג בהרחבה המצב התכנוני והפיזי של הערים בישראל.

לקראת סדנאות התכנון: שאררט – תהליך משתף לקיימות (סינמטק)

• אדר' עירית סולסי, עיריית ודרור אדריכלים

ומתכנני ערים, יו"ר ועד מנהל ומייסדת "מרחב"

תהליך תכנון יצירתי ואינטנסיבי בשילוב סדנאות עבודה, בהשתתפות הציבור וכל בעלי העניין בתכנית. תהליך הרותם את הכישורים והארגויות של כל בעלי העניין והציבור ליצירת תכנית ישימה המשקפת את צרכי הקהילה, במטרה להגיע לפתרון מושכל והוליסטי הנובע מהסכמות משותפות.

10:30–13:00

מושב פתיחה (רפפורט)

פתיחה: אדר' עירית סולסי, עיריית ודרור אדריכלים ומתכנני ערים, יו"ר ועד מנהל ומייסדת "מרחב" – מבט כללי על הכנס

יו"ר: אדר' שמואל גלבהרט, סגן ראש עיריית חיפה

• איזבל מקסוול, Israel Venture Network

• פרופ' יוסי בן ארצי, רקטור אוני' חיפה –

"בין חזון לתכנון – חיפה במרחב ומרחב בחיפה"

ההרצאה תעסוק במקומה של חיפה במרחב הארצי והרגיונלי בהווה ובעתיד, ומכאן בחזון העירוני ובמדיניות התכנון האמורה להגזר ממנו. ההרצאה תתייחס למעמדה של חיפה בין ערי ישראל ולתיפקודה כמטרופולין של הצפון, ולהשפעות שני היבטים אלה על קווי היסוד לתכנון המרחב העירוני. ההרצאה תציג אלטרנטיבה של גישה תכנונית המדגישה ערכים מקומיים במקביל להיענות לאתגר הפיכתה של חיפה כמוקד אורבני לצפון ישראל ומעבר לגבולותיה (במצב פוליטי נתון).

• Arch. Gabriele Tagliaventi, אוניברסיטת פורה ו"חזון לאירופה" – השימוש ב"חתך האזורי" ככלי תכנון בעיר האירופאית

בדיקה של ה"חתך האזורי" שפותח באירופה הראתה שיש לעשות התאמות מסוימות כדי להתאימו לתכנון בערים אירופאיות. ההרצאה מראה ניתוח של ערים קיימות באמצעות ה"חתך האזורי", ושימוש בעקרונותיו לתכנון תכניות אב עירוניות.

13:00–14:30
הפסקת צהריים

14:00–14:30

סדנאות תכנון – מפגש פתיחה (סינמטק)

הדר | עין הים | ואדי ניסנאס | חיפה כעיר אוניברסיטאית

14:30–15:30

כלים לעירוניות:

המרקם העירוני I (רפפורט)

יו"ר: אדר' משה אדם, טכניון, חבר ועד מנהל "מרחב"

• אדר' יעקב יער, יער אדריכלים – מצאי חללים עירוניים

החלל העירוני – הרחוב, השדירה, הכיכר ועוד – היו אחד המרכיבים העיקריים של העיר. הניסיונות למהפכה בתחום זה לאורך המאה העשרים, נכשלו. אי לכך עלינו לקטלג, לנתח ולהבין את המצאי העשיר של החללים העירוניים המוכרים לנו בארץ ובעולם.

• אדר' פארה גולדמן, פארה גולדמן ארכיטקטים וחברת ועד מנהל "מרחב" – מתוים עירוניים: ארץ ישראל במאה העשרים, ניתוח משווה של מרקמים עירוניים

ההרצאה סוקרת את השתנות נופי התרבות העירונית הארצישראלית בתקופה המודרנית, במהלך המאה העשרים. שאלת צביון דמות העיר המקומית תיבחן על רקע ההתאמה לערכי הקהילה ולנוף המקומי, לערכים מיובאים ולערכים חדשניים. מה ראוי לשמירה ממגוון הנופים העירוניים בערים ובשכונות המגורים של התקופה. ההרצאה לקוחה מספר המסכם מחקר במימון קרן המנכ"א בטכניון, משרד השיכון וקרן פרטי.

כלים לעירוניות:

דיור בהישג יד ככלי להתחדשות עירונית (סינמטק)

מדוע מדינות מפותחות מעודדות הקמת דיור בהישג יד במרכזי הערים? כיצד נראה הדיור החדש, ואיך הוא תורם להתחדשות עירונית? מהם הכלים הכלכליים שבאמצעותם גויס מימון פרטי לבניית מליון דירות בהישג יד בארה"ב בעשור האחרון? מטרת המושב לצייר קווים מעשיים לקידום הנושא בישראל.

יו"ר: דר' צבי ווינשטיין, ממונה מחוז המרכז, האגף לשיקום שכונות חברתי, משרד הבינוי והשיכון

• דר' אמילי סילברמן, הפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים, הטכניון – מודלים מברזיל

• משה טופרובסקי, משנה למנכ"ל התאחדות הקבלנים – מודלים מארה"ב

תחבורה והעיר I (ישיבות)

יו"ר: מהנדס בני שליט"א, מנהל אגף תחבורה, נ.ת.ע. – נתיבי תחבורה עירוניים

• דבי אדלר, מרכזת תחום תכנון ערים וסביבה, מינהל תחבורה ציבורית, חברת נתיבי איילון – לא על האיילון לבדו: תחבורה עירונית עפ"י מינהל תחבורה ציבורית בנתיבי איילון

סקירה קצרה של המאמצים שעושה מינהל תחבורה ציבורית בחברת נתיבי איילון, לקידום תחבורה עירונית בת-קיימא. במסגרת הסקירה יכוון זרקור על פרויקט הארגון מחדש של התחבורה הציבורית במטרופולין תל-אביב. פרויקט זה, מטרתו לשפר את רשת האוטובוסים במטרופולין בטווח הקצר (טרם הפעלת הקו האדום של הרכבת הקלה).

• מהנדסת סילביה רצ'ר, מנהל צוות אב לתחבורה, יפה נוף – מערכת הסעת המונים בחיפה

התפתחות אורבנית והגידול הצפוי באוכלוסייה המתגוררת במטרופולין מחד והתמעטות השטחים הפתוחים ועתודות הבניה מנגד, הובילו את עורכי תכנית האב לתחבורה למטרופולין חיפה, לצורך בהקמת מערכת תחבורה ציבורית מתקדמת המקשרת בין ערי הפריפריה למרכז המטרופולין. זאת, על מנת לשמור על המשך תקפודו של המטרופולין כיחידה אחת, ועל מנת לאפשר את מגמת ריכוז הפעילויות במוקדים אינטנסיביים על רקע זמינות פוחתת של משאבי קרקע. הקמת מערך הסעה ציבורית ברמה גבוהה אשר יפעל בצירים הראשיים, וברובו מופרד מהתנועה הפרטית, בזכויות דרך בלעדיות, היא הדרך היחידה שתביא לפתרון ארוך טווח לבעיות התחבורה במטרופולין. ההרצאה תסקור את פעילות יפה נוף לקידום מערכת הסעת המונים בחיפה על היבטיה השונים.

סדנאות תכנון (לובי אודיטוריום)

הדר | עין הים | ואדי ניסנאס | חיפה כעיר אוניברסיטאית

15:30–16:30

כלים לעירוניות: מרכז ופריפריה (רפפורט)
יו"ר: דר' אלכסנדר קרופיצקי, אדריכל

• אדר' עודד קוטוק – איפה המרכז, ומי צריך אותו בכלל?

מטרופוליינים רבים בעולם המפותח ובכללם מטרופולין תל אביב 'הופכים את עורם': מעיר של מרכז ופריפריה למרחב מעורר רב מוקדי'. כיצד משפיע ריבוי המרכזים על החוויה העירונית ועל העירוניות? מהו ה'מרכז החדש' ומה משמעותו בעיני תושבי העיר? האם רב מוקדיות מבשרת שינוי בסיסי בהבנת העיר? ולבסוף, מה בכל זאת ניתן לעשות כדי לחזק את המטרופולין מול מגמות של פיצול ואובדן אוריינטציה.

• דר' יודן רופא, המכונים לחקר המדבר ע"ש יעקב בלאושטיין וחבר ועד מנהל "מרחב" – השפעת דרכים ראשיות על מבנה המטרופולין

בתכנון התחבורתי היום נהוגה תפישה הירארכית של מערכת הרחובות המפרידה בין התנועה העוברת והנגישות. תפישה זו הביאה לפירוק העיר משום שהמפתח לתפקודם החברתי והכלכלי של הרחובות הראשיים בעיר טובה הוא שילוב תנועה רבה עם נגישות טובה. חידוש העירוניות משמעותו הסטת מירב הפיתוח העתידי סביב מוקדי תחבורה ציבורית, ולאורך דרכים ראשיות המתוכננות כרחובות ראשיים כאשר הן עוברות במרקמים עירוניים.

התחדשות מרכזי הערים I (סינמטק)
יו"ר: אדר' מרים ארז, מהנדס עיריית אור יהודה וסגנית יו"ר איגוד מהנדסי הערים

• אדר' גידו סגל, היחידה לתכנון אסטרגי, מנהל ההנדסה, עיריית ת"א-יפו – כלים להתחדשות בת"א-יפו

• אדר' עמוס ברנדייס, יו"ר איגוד המתכננים בישראל – השלמת הפאזל העירוני בדרום נתניה

אחד האתגרים הקשים של עיר היו למלא את החללים הריקים בתוך המרחב הבנוי. בדרום נתניה נותרו מספר חללים כאלה על שפת הים התיכון. הסיבות לכך רבות וביניהן מזבלה גדולה, בעיות משפטיות, בעיות סביבתיות ועוד. מספר תכניות אורבניות גדולות מתכנן משרדנו, בהנחיית מינהל ההנדסה של עיריית נתניה, נועדו להשלים את החתיכות החסרות בפאזל האורבני של העיר. תכניות אלה, הכוללות אלפי יחידות דיור וחדרי מלון, מנסות להגדיר קשר איכותי וחזק בין העיר והים ואיכות אורבנית גבוהה, תוך פתרון הבעיות המורכבות בשטחי התכנון. הבינוי שואב את כוחו במידה רבה מהקשר בינו לבין משאב השטחים הפתוחים האיכותיים בלב המרקם העירוני – רצועת חוף הים, שמורת נחל פולג ושמורת האירוסים.

תחבורה והעיר II (ישיבות)

יו"ר: מהנדס דייז סמית, פי.ג'י.אל הנדסה ותכנון תחבורה בע"מ

• בני שליט"א, מנהל אגף תחבורה, נ.ת.ע. – לא רק שיקול כלכלי

התחבורה, במהותה, היא כלי למילוי מטרות בסיסיות: כלכליות, חברתיות, חינוכיות ועוד. בבואנו לתכנן מערכת תחבורה בכלל ותחבורה ציבורית בפרט אנחנו שוקלים את כדאיות ההקמתה על-ידי כלים כמותיים, קרי – נוהל פר"ת. הבעיה המובנית בתהליך היא שאנו בוחנים את רמת מילוי השירות (התחבורה) ולא את הגשמת המטרות הבסיסיות – המטבע הרחוק מהפנס.

• דן רדר, המכון לתכנון ומחקר תחבורה (2004) בע"מ – שינוי הרגלי נסיעה באמצעות המעסיקים, מחקר נ.ת.ע.

תכניות לשינוי הרגלי נסיעה באמצעות מעסיקים פועלות בעולם מזה כ-20 שנה. על בסיס הנעשה בעולם נבחנות בעבודה זו התועלות התחבורתיות של תכניות אלו וכן המשאבים הנחוצים להפעלתן והמסגרת הארגונית שלהן. בשלב שני מגובשות המלצות כיצד לקדם את הנושא בארץ על רקע התנאים השוררים בישראל.

סדנאות תכנון (לובי אודיטוריום)

הדר | עין הים | ואדי ניסנאס | חיפה כעיר אוניברסיטאית

16:30–17:00

הפסקת קפה

תכנית הכנס

17:00–18:00

כלי מדיניות להתחדשות עירונית (רפפורט)
יו"ר: קרל קפלן, מנכ"ל קרן קרת

• נעמי כרמון, פרופסור לסוציולוגיה ותכנון עירוני, הפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים, הטכניון – התחדשות מגורים בערים: אסטרטגיית הפניקס לעדכון מלאי הדיור

יותר ממחצית מלאי הדיור בישראל, כמו במדינות מפותחות אחרות, מורכבת מדירות ובניינים שאינם עומדים בסטנדרטים הרצויים לאוכלוסייה במאה ה-21. בהרצאה תוצג "אסטרטגיית הפניקס" לחידוש מגורים עירוניים. אסטרטגיה זו מעודדת הכנסת שינויים משמעותיים בדירות ובניינים, אשר הרשויות מאפשרות אותם והדיירים מתכננים ומבצעים אותם, שינויים המקרבים את רמת הדיור הישן לזו המקובלת בדור חדש.

• אהרון (נוני) כהן-מוהליבר, עמית מחקר, קרן קורת – איגו"ח ככלי למימון התחדשות עירונית

בעולם נהוג מזה שנים רבות לממן פרויקטים של התחדשות עירונית באמצעות איגו"ח תקבולים מסוגים שונים. לאור ההנפקות המוצלחת של איגרות חוב מוניציפאליות בשנתיים האחרונות, נחשף שוק ההון הישראלי לאפשרות מימון זו. ההרצאה תסקור סוגים שונים של איגו"ח פרויקטים המשמשים למימון התחדשות עירונית בעולם.

התחדשות מרכזי הערים II (סינמטק)

יו"ר: אדם קולמן, מתכנן מחוז חיפה, הועדה המחוזית לתכנון ולבניה בחיפה, משרד הפנים

• אדר' דיויד סוקט מהנדס העיר הרצליה – "נהג עצור אני רוצה לרדת": סיפור התחדשות הרחוב הראשי בהרצליה

רחוב סוקולוב הנו הרחוב המסחרי הראשי של העיר הרצליה מאז היווסדה. הרחוב מאופיין זה מספר עשורים בדעיכה חמורה. הנושא הפך למוקד עניין ציבורי ופוליטי מרכזי אשר התניע תהליך התחדשות אינטנסיבי רב תחומי העושה שימוש, לעיתים אף מרחיק לכת, במגוון הכלים העומדים לרשות העירייה.

• אדר' עופר מנור, אדריכל ראשי עיריית ירושלים – מרחב ציבורי – מרחב סוגיות

בשנים האחרונות העיר ירושלים עוברת תהליכי שידרוג מואצים של המרחב הציבורי. פעילות מואצת זו מעלה סוגיות תכנוניות, עיצוביות ואחרות, הייחודיות לעיר ירושלים. במצגת יתוארו סוגיות אלה ודרכי ההתמודדות עמן.

• מגיב: אדר' הלל שוקן, שוקן אדריכלים בע"מ, ראש בית ספר עזריאלי לאדריכלות באוניברסיטת תל אביב וחבר ועד מנהל "מרחב"

פאנל סטודנטים (ישיבות)

הצגת פרויקטים על המרחב הציבורי בישראל, מוקודת מבטם של סטודנטים.

סדנאות תכנון (לובי אודיטוריום)

הדר | עין הים | ואדי ניסנאס | חיפה כעיר אוניברסיטאית

18:00–19:00

כלים לעירוניות: שימור והתחדשות עירונית (רפפורט)
יו"ר: אדר' יעל סיון-גייסט, מנהלת מחוז חיפה, המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות

• אדר' עמי שנער / אדר' אמיר מן, מן שנער אדריכלים בע"מ, שיקום הדר הכרמל בחיפה

תכנית אסטרטגית לשיקום הדר הכרמל שנעשתה עבור עיריית חיפה. התכנית נעשתה תוך שיתוף נרחב של התושבים בהדר על קבוצותיהן השונות וכללה היבטים חברתיים, כלכליים ופיזיים.

• אדר' נחום כהן – מטריצה לשימור עירוני

שיטת ניתוח ודרוג לאזרי שימור בתוך ערים קיימות. שימור של בנינים בודדים אינו מועיל מבחינה עירונית.

כלים לעירוניות:

עידוד ההליכה ברגל (102)

יו"ר: אילן קליגר, מנהל מח' תנועה, פי.ג'י.אל הנדסה ותכנון תחבורה בע"מ וחבר ועד מנהל "מרחב"

• גבריאלה כהן, אוסטיופתית D.O. M.I.R.O. – חזרה לעתיד עם תחבורה רגלית

הליכה על שתי רגליים היא הפעילות המאפיינת את האנושות משחר ימיה ושימשה כאמצעי התחבורה הראשוני והבסיסי של בניה. נדרשת הערכה חדשה על חשיבות ההליכה ברגל בקונטקסט העיר העכשווית-המודרנית, מבחינה בריאותית, סביבתית ותרבותית.

• מתכנן תחבורה רוברט אסחאק, פי.ג'י.אל הנדסה ותכנון תחבורה בע"מ – בזאו נלך: מדיניות לעידוד ההליכה בישראל

עקרונות ואסטרטגיה לקראת מעבר להליכה, אופניים ותחבורה ציבורית.

סדנאות תכנון (לובי אודיטוריום)

הדר | עין הים | ואדי ניסנאס | חיפה כעיר אוניברסיטאית

19:00–22:00

קוקטייל פתיחה (לובי אודיטוריום+רפפורט)
יו"ר: אדר' דרור גרשון, עיריית ודרור אדריכלים ומתכנני ערים, חבר ועד מנהל ומייסד "מרחב"

ברכות:

• אדר' שמואל גלבהרט, סגן ראש העיר והממונה על התכנון

• אבי ירום, מנכ"ל שכטמן ושות' חברה לבנין ופיתוח בע"מ, ראש התאחדות הקבלנים בחיפה

• אדר' מיקי מנספלד, יו"ר עמותת האדריכלים חיפה והצפון

הרצאה מרכזית:

Jaime Lerner, ראש עיריית קוריטיבה לשעבר, מושל פאראנה, ברזיל, ונשיא איגוד האדריכלים הבינלאומי – העיר בת הקיימא

בהרצאה תוצג תפישתו של לרנר על העיר כמקום מפגש אנושי, והאפשרות להגיע לשינוי מהותי בעיר על ידי פרויקטים בנקודות מפתח. תפיסה המכונה על ידי לרנר "אקופונקטורה אורבנית".

יום חמישי

30 נובמבר

יום חמישי

08:00 – 09:00
הרשמה

09:00 – 10:00

מגורים עירוניים (רפפורט)
יו"ר: אדר' פארה גולדמן, פארה גולדמן ארכיטקטים וחברת ועד מנהל "מרחב"

• אדר' ישראל רוזין, תשבי-רוזין אדריכלים – מתחם מגורים באות אפקה

ההרצאה תציג את עקרונות התכנון של מתחם פינוי בינוי ב"נאות אפקה".

• Eng. Luigi Mollo – אדריכלות עירונית באיטליה

ההרצאה מציגה מספר פרויקטים מהשנים האחרונות באיטליה המחדשים את היחס בין בניינים והמרחב הציבורי.

כלים לעירוניות:

שיתוף ציבור (סינמטק)

יו"ר: עו"ד אלונה שפר-קארו, מנכ"ל חיים וסביבה

• עפר לרנר, מתכנן ערים, הפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים, הטכניון, ועמותת "מרחב" – מה אסור לשכוח בהשתתפות הציבור בתכנון?

השתתפות הציבור בתכנון הפך למושג רווח בקרב מתכננים, מקבלי החלטות ואף בקרב אזרחים המעורים בהליכי תכנון. לעיתים הפרשנות הניתנת למושג זה מעקרת מתוכן את הרציונל המצוי בבסיסו. ההרצאה תנסה לבחון פרקטיקות השתתפותיות הנעשות בארץ לאור הבסיס התיאורטי והאידיאולוגי של השתתפות הציבור בתכנון ולהציע עקרונות לבניית תהליכי תכנון בהשתתפות הציבור.

• דר' ראסם חמאסי, מתכנן גיאוגרף, החוג לגיאוגרפיה ולימודי סביבה, אוניברסיטת חיפה – תכנון העיר העתיקה בשיתוף תושביה

המודעות לצורך בשיתוף התושבים בתכנון מרחבי גוברת גם במקביל לצורך ברה-תכנון מרחבים מיושבים כגון מרכזי ערים ותיקות. מרכזה והשכונות הותיקות של העיר חיפה, כמו שאר מרכזי ערים ותיקות דורשים רה-תכנון. רה-תכנון זה לא יכול להיעשות בהתעלמות מהתושבים שיש להם זכות בעיר. מטרת ההרצאה להציג את הרקע העיוני לשיתוף תושבים ברה-תכנון על רקע הרעיון של הזכות לעיר, במטרה לא לייצר ניכור בין המרחב המתוכנן והמפותח לתושבים שלו. בהרצאה תהיה הדגמה על העיר חיפה וערים אחרות כגון רמלה.

הגשת ביניים סדנאות התכנון (לובי אודיטוריום)

יו"ר: אדר' דרור גרשון, עיריית ודרור אדריכלים ומתכנני ערים, חבר ועד מנהל ומייסד "מרחב"
יו"ר: נורית צפרי, רכזת סדנאות התכנון

הדר:

• דר' חביאר סימנוביץ', יעוץ תכנון והנחייה
• ירון הדר, מנהל הבית הקהילתי בטבריה 15

עין הים:

• אביגיל דולב, מתכנתת סביבתית, קהילת חיפה, החברה להגנת הטבע
• סמייה דיאב, מנהלת שלוחת עין הים, מתנ"ס ליאו באק

ואדי ניסנאס:

• רוברט אסחאק, מתכנן תחבורה, פי.ג'י.אל הנדסה ותכנון תחבורה בע"מ, חבר העמותה לקדמה חברתית
• עפר לרנר, מתכנן ערים, הפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים, הטכניון, ועמותת "מרחב"

חיפה כעיר אוניברסיטאית:

• דר' פינה פלאוט, ראש המרכז לחקר העיר והאזור, הטכניון
• אדר' פארה גולדמן, פארה גולדמן ארכיטקטים וחברת ועד מנהל "מרחב"

10:15–11:30

מושב מליאה: כלי תכנון

לעיר המורכבת (רפפורט)

יו"ר: דר' יודן רופא, המכונים לחקר המדבר ע"ש יעקב בלאושיטין, חבר ועד מנהל ומייסד "מרחב"

• Heather Smith, CNU, ארה"ב – קוד תכנון חכם (SmartCode) וקודים תכנוניים למבנה המרחב (Form Based Codes)

התנועה לעירוניות חדשה פיתחה שני כלים חדשניים לתכנון, שאמורים להחליף את שיטת התכנון הקיימת המבוססת על איזור (zoning) ועל סטנדרטים קשיחים. כלים אלה הם הקוד החכם (SmartCode) הבנוי על בסיס החתך האיזורי ומתאים את עצמו למצבים השונים בחתך, וקודים מבוססי מבנה (Form Based Codes) המבטיחים התאמה בין שימושים סמוכים זה לזה באמצעות שליטה בפנח וגובה הבינוי והיחסים בינו ובין המרחב הציבורי, במקום באמצעות שליטה בשימושי הקרקע.

• Michael Mehaffy, המרכז למבנה הסביבה-אירופה – קודים ליצירתו של מבנה אורבני תומך חיים

כריסטופר אלכסנדר האדריכל והתיאורטיקן פיתח גישה חדשה לקודים תכנוניים הנקראת "הקוד הנגריטיבי". המרצה, שותף לעבודתו של אלכסנדר דן בבסיס התיאורטי לעבודה זו, יושמיה במספר פרויקטים. עיקר הדיון נסב על הבנה חדשה של תהליכים מורפוגנטיים בטבע המתוארים בספרו החדש של אלכסנדר: "מהות הסדר" (The Nature of Order), והשלכותיה לתהליכי יצירה אנושיים.

11:30–12:00

הפסקת קפה

תכנית הכנס

12:00–13:30

מושב מליאה: כלים יזמיים להתחדשות עירונית (רפפורט)

יו"ר: מומו מהדב, סמנכ"ל מעלה, עסקים מנהיגים אחריות חברתית וחבר ועד מנהל "מרחב"

• מר שלמה לחיאני, ראש העיר בת-ים – יזמות עסקית כמנוף להתחדשות עירונית

הכרחיות שיתוף הפעולה עם המגזר העסקי לצורך קידום ההתחדשות העירונית בישראל 2007.

• שרגא ויסמן, מנכ"ל חברת אשדר

• Ralph Zucker, Woodridge Development LLC "Live, Work, Play, Profit"

בתשע השנים האחרונות רלף צוקר מקדם באמצעות חברת היזמות שבניהולו, פיתוח אזורי מגורים ומסחר איכותיים בניו ג'רסי. כתלמיד הניו-אורבניזם, על עקרונותיו הפילוסופיים והפרקטיים, ובשילוב מסורות תכנון ינאו-קלאסיות ומסורתיות, מקדם רלף צוקר פרויקטים ייחודיים שיוצגו בהרצאה זו.

13:30–14:45

הפסקת צהריים

14:00–14:45

סדנאות תכנון – התכנסות (לובי אודיטוריום) הדר | עין הים | ואדי ניסנאס | חיפה כעיר אוניברסיטאית

14:45–16:15

כלים לעירוניות:

המרקם העירוני II (רפפורט)

יו"ר: אדר' אירית צרף נתניהו, הפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים, הטכניון, המחלקה לאדריכלות, האקדמיה לעיצוב וחינוך, ויצ"ו חיפה

• אדר' הורסיו שוורץ, המחלקה לאדריכלות, האקדמיה לעיצוב וחינוך, ויצ"ו חיפה, סיון שוורץ אדריכלים – העיר המורכבת והקומפקטית

התבוננות בהתפתחותן של שלוש ערים פרדיגמטיות: סיאנה, ברצלונה (של סרדה) ותל אביב (של ג'דס), מאפשרת לזהות מרכיבים תפיסתיים ותכנוניים שהנחו את היווצרותן של תרבויות עירוניות אינטנסיביות ומתמשכות ולהעלות שאלות לגבי תקיפותן וישומן של אותן העקרונות.

• אדר' הלל שוקן, שוקן אדריכלים בע"מ, ראש בית ספר עזריאלי לאדריכלות באוניברסיטת תל אביב וחבר ועד מנהל "מרחב" – ארגז הכלים העירוני שלי

המאה ה-20 מתאפיינת במשבר חמור ביכולתה של האנושות לתכנן ערים. בארץ ישראל למשבר זה ממדים קשים במיוחד מאחר וכל ערינו תוכננו והוקמו במאה זאת וכך הן נראות ובעיקר מרגישות. בפרוס המאה ה-21 כבר מוסכם על רבים בארץ ובעולם שיש למצוא כלים שייטיחו תכנון של ערים טובות מאלו שהקמנו במאה שעברה.

בבסיס הדברים שיוצגו עומדת הטענה שהעיר מבוססת על עקרונן בסיסי פשוט למדי אשר ממנו ניתן לגזור מערכת, פשוטה אף היא, של כלים

המשך יום חמישי

בסיסיים שיוכלים לשמש לבקרת תכנון והבטחת סביבה עירונית טובה בהרבה מאלו שנוצרו על ידנו עד כה. במסגרת ההרצאה יוצגו כעשרה כלים כאלו.

• אדר' דרור גרשון, עירית ודרור אדריכלים ומתכנני ערים, חבר ועד מנהל ומייסד "מרחב" – טיפולוגיה של קשר

ערים מסוימות טובות יותר מערים אחרות בעולם, אנחנו שבים לבקר בערים אלו יותר מאשר באחרות. גם בארץ אנו שבים לבקר בערים אלו ולא רק בגלל הדברים שעלינו לעשות בהן. יתכן וערים אלו מתקשרות לנו בזיכרון, או יוצרות הבטחה למשהו נעים ולאפשרויות המתפתחות בהן. מה היא הסביבה הפיסית המייחדת ערים אלו? ומה גרם להן להיות טובות יותר? ההרצאה תבחן את ההשפעה של הטיפולוגיה העירונית, כיצד היא מייצרת קשר ומייחדת ערים מסוימות על האחרות וכיצד נוכל לייצר כלי תכנוני באמצעות לימוד הטיפולוגיה עירונית על מנת ליצור ערים הומאניות שנרצה לחיות בהן ולשוב ולבקר בהן.

תחיקה ובקרת תכנון (102)

יו"ר: עו"ד ענת בירן-רקס, יגנס, טויסטר, בירן ושות'

• פרופ' רחל אלתרמן, מתכנתת ערים ומשפטנית, נושאת הקתדרה לארכיטקטורה/תכנון ערים על שם דוד עזריאלי, המרכז לחקר העיר והאזור, הטכניון – בקרת העיצוב העירוני באמצעות נספחי בינוי בישראל, בין משענת איתנה לקנה רצוף

נספחי בינוי מהווים חלק בלתי נפרד מרוב רובן של התוכניות בישראל, ויחד עם זאת, מעמדם המשפטי מעורפל, ומקומם בתהליך התכנון אינו ברור אפילו לאותם מוסדות המפעילים אותם. כתוצאה, התפתחו דפוסים בלתי מבוקרים של נספחי בינוי שהשפעותיהם על תהליך התכנון ועל המוצרים הבנויים הן לעיתים תכופות, בגדר נעלם. התפתחותם המהירה של נספחי הבינוי מצביעה על צורך אמיתי בכלי שיסייע להשיג את יעדי הבינוי והעיצוב הרצויים על ידי מוסדות התכנון. אך מאידך, כלי זה עלול להוות "מקלות בגלגלים" מבחינת משך תהליכי התכנון, כושר להתאמה לצורכי שוק משתנים, ויצירת נעומותים עם אדריכלים יזמים. המחקר עליו אדווח בחן את מידת השימוש וסוגי השימוש בנספחי בינוי במדגם של וועדות תכנון ברחבי הארץ, תוך התמקדות בתחום המגורים. הממצאים מפתיעים ו"זועקים" לצורך בחשיבה חדשה אודות הכלים המשמשים בישראל לבקרה על העיצוב העירוני.

• אדר' נעמי אנג'ל, מתכנתת מחוז תל אביב, הועדה המחוזית לתכנון ולבניה בתל אביב, משרד הפנים – כלים סטטוטוריים להתחדשות עירונית

הכלים הסטטוטוריים הינם חלק בלבד מהגורמים המאפשרים התחדשות עירונית, ביניהם עיקרי מחיר הקרקע והביקוש לשמושי קרקע מגוונים באותו אזור. יפורטו מנגנונים שניתן לכלול בתכניות לרבות מגוון תניות של ביצוע צרכי ציבור, הרחוב והמרחב הציבורי וכן מגוון הוראות לעניין שטחים פתוחים, צמידות לצירי הסעת המונים, מנגנוני ניטור ומנגנוני ניהול ארוך טווח. מאידך חוסר ידע / בקרה בנושא צפיפויות גבוהות מאוד, ובקרה חזותית לא מספקת. נסיון לסיכום ביניים של ההתנסות בנושא במחוז תל אביב בשנים האחרונות.

• פיליפ ברנדייס, אדריכל ומתכנן ערים – מדדים לאסתטיקה עירונית בישראל

אינדיקטורים הם כלים באמצעותם ניתן למדוד ולכמת את איכות הסביבה. באשר לאסתטיקה, הנושא פרדוקסלי: איך אפשר לקבוע

המשך יום חמישי

אינדיקטורים וכללי מדיניות, שנעודו להעריך את איכות האסתטיקה העירונית ולשפר את החוויה הוויזואלית והמרחבית היומיומית שלנו? ומה בנוגע ל"יופי בכיעור" ול"כיעור ביופי"? נתונים מדידים לעולם לא יבטיחו איכות אסתטית, אבל הם יכולים לתרום ליצירת מסגרת באמצעותה ניתן להגיע למצוינות בתחום העיצוב (Design Excellence).

רשמי נוף – תפיסת דמות המרחב האורבני מן הדרך (ישיבות)

בשיתוף עם מכון בר.מ. לטכנולוגיה וחברה אונ' ת"א יו"ר: אסנת רוזן-קרמר, עמית מכון בר.מ. לטכנולוגיה וחברה, אוניברסיטת תל-אביב; הפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים, הטכניון

אם פעם תכנונו רק להולך רגל או לרוכבים – איטיים מטבעם, שיוכלים להתמקד בפרטים מקרוב ולאורך זמן, כיום – עיצוב אלמנטים והצבתם במרחב האורבני נוטה לקחת בחשבון שימוש בכלי תחבורה, את המבט החטוף מהכביש (למשל, גודל וקצב של פרסומי חוצות). אלא שאלה מתקיימים בו זמנית: אנו נעים במהירויות התבוננות משתנות – הליכה, רכיבה, נסיעה, וחווים קני מידה שונים – מרחבי קיום החוצים את גבולות העיר המסורתית. במורכבות כזו של דפוסי תנועה ומרחבי מקומות – כיצד אנו תופסים את המרחב? מה מפריע להתרשמות או לאיכותה? ויתרה על כך: האם וכיצד ניתן להציע להשפיע חיובית על הדימוי (המתנייע) של המרחב? במושב נלמד מניסיונם ופרשנותם של מי שעוסקים בקריאת המרחב האורבני היוזאלי (מבנהו, זהותו ומשמעותו) ועיצובו, ונסה לבחון את מגוון אפשרויות ההתייחסות של האובייקטים הסטטיים במרחב אל הסובייקטים הנעים בהם או של תפיסת המתבוננים מהתנועה את המרחב עצמו.

• חוה ברקן מוזיקנט, אורית אלחייני פרוץ, ברקן-אלחייני אדריכלות נוף – היבטים נופיים של מעבר תשתיות ארציות ומטרופוליניות במרקם העירוני (מקרה כביש 4)

משמעות "ההיבט הנופי" או "סביבה נופית איכותית" בתכנית לשיפור רמת השירות של כביש. מה הקשרים הפיזיים והוויזואליים בין הכביש לשטחים בסמוך לו? מה בין צרכי והעדפות המשתמשים בכביש לבין החווים "מהצד" בתנועה על הכביש?

• דוד גרוסמן, ראש המחלקה לעיצוב גרפי, שנקר – צועקים אליך! למי שייכת הסביבה החזותית?

כמו הזכות לאוויר לא מזוהם ומים נקיים, לאזרח זכות לסביבה חזותית איכותית ונקייה. מה המשמעות של זיהום חזותי? למי שייך שדה ראייה?

• שרון חטברד, אדריכל – דימוי "אילון סיטי"

אילון-סיטי כעיר קווית הממוקמת לאורך תשתית הכבישים המהירים שמקיפים את תל אביב. עיר מופרטת בארץ המהירות. מה מאפייניה, משמעותה וזהותה? "של מי" היא?

• מגיבה: איריס ערבות, פרופסור חבר, הפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים, הטכניון

סדנאות תכנון (לובי אודיטוריום)

הדר | עין הים | ואדי ניסנאס | חיפה כעיר אוניברסיטאית

16:15–16:45

הפסקת קפה

מעשה עירוני city action

16:45–17:45

כלים לעירוניות:

המרקם העירוני III (רפפורט)

יו"ר: אדר' הלל שוקן, שוקן אדריכלים בע"מ, ראש בית ספר עזריאלי לאדריכלות באוניברסיטת תל אביב וחבר ועד מנהל "מרחב"
• אדר' נחום כהן – תכנון מרקמי

כיצד להגיע להגדרה של תכנון עירוני נכון. מהו מרקם ומדוע נכשל התכנון המודרני?

• אדר' עירית סולסי, עירית ודרור אדריכלים ומתכנני ערים, יו"ר ועד מנהל ומייסדת "מרחב" – מבני ציבור בונים עיר

בתי הספר מסתתרים מאחורי גדרות גבוהים, משרדי העירייה השתכנו בתוך מבני משרדים באזורי תעסוקה, משרדי ממשלה מוסוים בתוך מגדלי משרדים ככל המגדלים בעיר. מבני הציבור שלנו שכחו שיש להם תפקיד עירוני: לכנס אותנו ולהציג בגאווה למען הדור הזה והדורות הבאים את התרבות שלנו. איך נחזיר את בתי הספר, מרכזי התרבות ואת העירייה למרכז החיים שלנו, למקום בו יוכלו הדורות הבאים להתגאות בהם.

• מגיב: אדר' סעדיה מנדל, מנדל מנדל אדריכלים בע"מ

תיירות כמנוף להתחדשות (102)

יו"ר: דר' לאה שמיר שגאן, מתכנתת ערים ויועצת אסטרטגית וחברת ועד מנהל "מרחב"

• דר' חוה לו-יון, אדריכלית ומתכנתת עירונית, התחדשות עירונית במושבה הגרמנית בחיפה

ההרצאה עוסקת באפיון תהליכי ההתחדשות וההשתנות במושבה הגרמנית ובסביבתה, בוחנת את מידת ההשפעה של השקעות ציבוריות תומכות תיירות על פיתוח התיירות במושבה, סוקרת את הפעולות הממסדיות שמסייעות וש מפריעות לקידום תהליכי ההתחדשות במושבה ובוחנת את סוגיית התחזוקת האוכלוסייה הערבית במושבה אל מול יעדי פיתוח התיירות.

• עו"ד עפר טויסטר, יגנס, טויסטר, בירן ושות' – שימור V's. התחדשות

השימור מייצג הכרה במורשת, בהיסטוריה ובתרבות, שהתקיימו ומתקיימים במקום מסוים. עם זאת השימור צריך שיהיה רציונאלי בהיקפו ובהשלכותיו הכלכליות, שאחרת מרכזי הערים יהפכו מוזיאונים והציבור לא יהיה מסוגל לעמוד בגזרות הכלכליות הנדרשות. שם המשחק הוא איזון. איזון בין שימור להתחדשות, איזון בין הכלכלי ואיזון בהיקפי השימור.

יום שישי | 1 דצמבר

08:00-09:00
הרשמה והתכנסות

09:00-10:30

סדנאות תכנון (לובי רפפורט)
הדר | עין הים | ואדי ניסנאס | חיפה כעיר אוניברסיטאית

10:30-11:00
הפסקת קפה

11:00-13:00
סדנאות תכנון: הצגת תוצרים
וכיוונים להמשך (רפפורט)
הדר | עין הים | ואדי ניסנאס | חיפה כעיר אוניברסיטאית

מרחב - התנועה לעירוניות מתחדשת בישראל

גלוסקין 7 תל אביב יפו | טל: 03-6041378 | פקס: 03-6022478

MIU- Movement for Israeli Urbanism

7 Gluskin st. Tel Aviv Jaffa | Tel: 03 6041378 | Fax: 03 6022478

E-mail: miu@miu.org.il | www.miu.org.il

הדר:
• דר' חביאר סימוביץ', יעוץ תכנון והנחייה
• ירון הדר, מנהל הבית הקהילתי בטבריה 15

עין הים:
• אביגיל דולב, מתכנתת סביבתית, קהילת חיפה, החברה
להגנת הטבע
• סמייה דיאב, מנהלת שלוחת עין הים, מתנ"ס ליאו באק

ואדי ניסנאס:
• רוברט אסחאק, מתכנתת תחבורה, פי.ג'י. אל הנדסה ותכנון
תחבורה בע"מ, חבר העמותה לקדמה חברתית
• עפר לרנר, מתכנת ערים, הפקולטה לארכיטקטורה ובינוי
ערים, הטכניון, ועמותת "מרחב"

הרצאות מושב ערב:
• Neal Payton, Torti Gallas and partners Inc
- פרויקטים מארה"ב

• Michael Mehaffy, המרכז למבנה הסביבה-אירופה
- מחקר בינלאומי ואינטר דיסציפלינארי על מבנה הסביבה
ויישומו בפרוייקטים בדרום אמריקה ובלואיזיאנה

ההרצאה מתארת את עבודתה של קבוצת מחקר בינלאומית חדשה
הכוללת ממיטב החוקרים בתחום המורפולוגיה האדריכלית והאורבנית
יחד עם חוקרים מאקולוגיה, ביולוגיה, מחשבים, סוציולוגיה, מתמטיקה,
פיזיקה ותחומים נוספים. מהם האתגרים העומדים בפניה, נושאי המחקר
שלה ויישומיהם האפשריים. במיוחד יידונו שני אזורי יישום: בניה למגורים
בדרום אמריקה, ושיקום בניו אורלינס בעקבות סופת ההוריקן קתרינה.

19:15-20:00
ארוחת ערב

20:00-22:00
מושב נעילה: "בוסטון של ישראל" - פיתוח
חיפה כעיר אוניברסיטאית: מנוף לפיתוח
עיר השכלה המשלבת רפואה, מדע
וטכנולוגיה (רפפורט)

רב שיח בהשתתפות מוזמנים, אורחי הכנס
אורחים מחו"ל והקהל.

בהנחיית: דר' פנינה פלאוט, ראש המרכז לחקר העיר והאזור,
הטכניון ואדר' פארה גולדמן, חברת ועד מנהל "מרחב".

משתתפים: פרופ' ירח דויטשר - דיקן הפקולטה
לארכיטקטורה ובינוי ערים, הטכניון
פרופ' ברוך קיפניס - אוניברסיטת חיפה
פרופ' זאב תדמור - יו"ר מוסד נאמן למחקר מתקדם במדע
וטכנולוגיה, נשיא הטכניון לשעבר
פרופ' רפי ביאר - מנהל ביה"ח רמב"ם
דר' מיכאל רודה - סגן נשיא לשילוב טכנולוגיות, י.ב.מ.
פרופ' יואל מנספלד - החוג לגיאוגרפיה, אוניברסיטת חיפה
מר אבי תל - יו"ר חברת פרסום
מר ערן כתר - החוג לתקשורת, אוניברסיטת חיפה

אדריכלות של חשמל (ישיבות)
יו"ר: חדווה צימרמן, הסגן לתכנון אזרחי, אגף התכנון חברת
החשמל - שימור וטיפוח מבנים היסטוריים, חברת החשמל

תחנות הכוח הראשונות שהוקמו בשנות ה-20 וה-30 של המאה
הקודמת על ידי מייסדי חברת החשמל פנחס רוטנברג, מצטיינות באיכותן
האדריכלית. הפופולריות גילברט הרברט, בספרו "מצוינות באדריכלות", הגיע
למסקנה שהמבנים הם "ראשית האדריכלות המודרנית בארץ-ישראל".
תחנות הכוח הראשונות תוכננו על ידי מיטב האדריכלים שרוטנברג
הזמין לצורך זה: החל באריך מנדלסון, המשך בברלין, ברוולד וקאופמן
וכלה בהולדיי. חברת החשמל זיהתה את הערך ההיסטורי והאסתטי
של המבנים ושמרה לטפחם, לשקמם ולשמרם. המבנים המשוקמים
משמשים למטרות שונות: תחנות הכוח בטבריה משמשות כיום כמשרד
האזורי של חברת החשמל, תחנת הכוח הראשונה בתל אביב יפו
ותחנת הכוח ירושלים ה' משמשות כתחנות משנה, תחנת הכוח רדינג
א' משמשת אכסניה לפעילות תרבותית ואמנותית במסגרת פעילותה
הקהילתית של החברה. במלאת 75 לחברת החשמל, זכו שלושה
מהמבנים ההיסטוריים בפרס נשיא המדינה לשימור.

• אדר' נוף רות מעוז, אדר' נוף עליזה ברוידא, ברוידא-מעוז
אדריכלות נוף בע"מ - מעיר אסורה לרצף הטיילות, טיילת רדינג

מאז הקמתה של תחנת הכוח רדינג נחסם המעבר הרציף לאורך שפת
הים של תל אביב יפו למעבר למטיילים והמקום הינו בבחינת "עיר אסורה"
לתושבי העיר ואחרים. לאחרונה הוסכם בין עיריית תל אביב יפו וחברת
חשמל שהשטח הפתוח של התחנה, יפתח לקהל הרחב ולרווחת הציבור.
הטיילת המתוכננת תחבר בין אזור גשר וקפ וטיילת תל-ברוך ותהיה עוד
חוליה ברצף הטיילות להולכי רגל ואופניים לאורך חופי העיר. בתוך מתחם
רדינג הטיילת, שאורכה כ-600 מ' עוברת בתוך פארק חופי. כ-160 מ'
מהטיילת הינה גשר מתון ונח העובר מעל המעגנה. האזור המתחבר עם
אזור המגדלור יהיה ברובו מדשאה עם מקום למיציגי חוץ שייספרו את
סיפור התחנה לאורך השנים ויהיה מקום התכנסות וישיבה לבאי הפארק
ומזח המגדלור. תכנון הפרוייקט וביצועו ממומן ע"י חברת החשמל.

• אדר' ליעד זיו-לי - מתחם רדינג: פארק אקולוגי

הפרוייקט עוסק בארכיטקטורה תעשייתית, שימור ושיקום של אתרי
תעשייה ישנים, ושירידין של אתר תחנת הכוח רדינג בתל אביב יפו.
ההחלטה בהקמת פארק אקולוגי אורבני נובעת מתוך הרצון לחבר
אל אופיו של השטח ואל ההיסטוריה שלו וליצור ארכיטקטורה שצומחת
מהקרקע, שטוויה בתבנית הנוף ובטבע המקום. הפרוייקט מבטא
עיסוק בחלל, אסתטיקה וחומר ונע בין הקיצוניות של מה שטבעי ומה
שמלאכותי.

סדנאות תכנון (לובי אודיטוריום)

הדר | עין הים | ואדי ניסנאס | חיפה כעיר אוניברסיטאית

17:45-19:15

מושב ערב (רפפורט)

יו"ר: דר' חיה ג'משי, תכנון והערכה, חברת ועד מנהל
ומייסדת "מרחב"

הגשת ביניים - סדנאות תכנון

מנחה: עפר לרנר, מתכנת ערים, הפקולטה לארכיטקטורה
ובינוי ערים, הטכניון, עמותת "מרחב"

סדנאות תכנון בהשתתפות הציבור ובעלי עניין שונים

מטרת הסדנאות היא להדגים את האפשרות לתכנן בהשתתפות הציבור, מתודה שנעשה בה שימוש נרחב בפרוייקטים עירוניים בעולם, לאפשר למתכננים בחיפה ומכל הארץ להתנסות באופן תכנון זה ולהראות שניתן להגיע לפתרונות מוסכמים על התושבים ועל בעלי העניין האחרים. שיטת תכנון זו מביאה לשולחן את כל הגורמים המעוניינים כדי לפתח יחד חזון לפרוייקט המוצע וכדי להסכים על עקרונותיו. תוצאות הסדנאות יכולות להוות בסיס להמשך התכנון של פרוייקטים אלה. תכנון זה מטרתו העצמת הקהילה המקומית תוך גיוס הסכמה כוללת רחבה שתבטיח את קידומו בהמשך הדרך.

שכונת ואדי ניסנאס – שכונה במרכז העיר ההיסטורי של חיפה ובה בעיקר אוכלוסייה ערבית. השכונה נפגעה במהלך המלחמה האחרונה, ותושביה מבקשים כבר זמן רב ליצור פורום לתכנון משותף לתושבים ולעירייה. הסדנא תעסוק בסוגיות אסטרטגיות בתכנון השכונה מחד ובפתרונות נקודתיים לאתגרי השכונה מתוך עיניהם של תושבי השכונה, הסוחרים והמבקרים בה, מאידך. הסדנא תיערך במשותף עם העמותה לקדמה חברתית חיפה וועד שכונת ואדי ניסנס.

שכונת עין הים – שכונה מעורבת של יהודים וערבים, שחלקה במצב סוציו כלכלי נמוך. השכונה ממוקמת בחלקה המערבי של העיר ומושקת לחוף הים. בשכונה קיימת הזנחה של השטחים הפתוחים והמרחב הציבורי. נציגי השכונה פנו אלינו במטרה ליצור פורום לתכנון המרחב הציבורי והשטחים הפתוחים כחלק משיקומה. הסדנא תיערך במשותף עם קהילת חיפה של החברה להגנת הטבע, שלוחת עין הים של מתנ"ס ליאו באק וועד שכונת עין הים.

שכונת הדר הכרמל – שכונת הדר הכרמל נוסדה כשכונה היהודית הראשונה בעיר, התפתחה למרכז עסקי ותרבותי אך ירדה מגדולתה. השכונה מאופיינת בעושר ארכיטקטוני, באוכלוסייה מגוונת, בפעילות קהילתית ומהווה עדיין מוקד מסחר. היא נמצאת מזה זמן על סדר היום של העירייה. הסדנא תתמקד בפיתוח המרחב הציבורי באזור רחוב נורדאו והגנים ובמקום המגורים הסמוך. הסדנא תיערך בשיתוף מתנ"ס הדר, פורום הדר וועד שכונת הדר.

"בוסטון של ישראל" – פיתוח חיפה כעיר אוניברסיטאית: מנוף לפיתוח עיר השכלה המשלבת רפואה, מדע וטכנולוגיה – סדנא אסטרטגית בהיבט כלל עירוני אשר תבחן כיצד ניתן לקדם את חיפה, לשקמה לאחר המלחמה ולחזק את מעמדה באזור על ידי מיצוי הפוטנציאל הגלום באיוברסיטאות ובמרכזי המחקר והפיתוח בעיר, ככלי למיצוב חיפה כמוקד של מדע, טכנולוגיה ורפואה, וקידום תירות ותעסוקה סביב התמחויות אלו. בסדנא ישתתף צוות תוכנית המתאר של העיר במטרה לשלב את תוצרי הסדנא בתוכנית המתאר המתגבשת. הסדנא תיערך בשיתוף המרכז לחקר העיר והאזור בטכניון.

תהליך ההכנה

בשלב ראשון גובשו קבוצות בעלי עניין. הפורומים המקומיים ריכזו את הקשר עם תושבים, סוחרים, מנהיגי ציבור, נציגי עמותות ונציגי וועדי השכונות. עמותת "מרחב" גייסה אנשי מקצוע בתחומי התכנון והבניה (מתכנני ערים, אדריכלים, מהנדסי תשתית ובניה, סוציולוגים, גיאוגרפים, כלכלנים). לכל סדנא גוייס מרכז קבוצה ומנחה מקצועי.

השלב השני, שעיקרו הכנה לקראת סדנאות התכנון כלל שלושה מפגשים. המפגש הראשון התקיים ביום ד', ה-18/10, במתנ"ס ליאו באק וכלל פגישה של כל קבוצות הסדנאות עם נציגי עמותת מרחב ונציגי עיריית חיפה. חלקו השני של המפגש יוחד להגדרת נושא הסדנא. המפגש השני התקיים ביום ו', ה-3/11, וכלל סיור באזור הפרוייקט, והחלטה עקרונית על היקר, מהות וחזון הפרוייקט. המפגש השלישי התקיים ביום ד', ה-15/11, וכלל הרצאה בנושא אורביזם, וקביעת מטרת ויעדים לפרוייקט.

השלב השלישי כולל השתתפות בסדנא במהלך הכנס.

תודה מקרב לב לכל מי שלקח חלק ותרם להצלחת הסדנאות

המטרה – יצירת מדריך לעירוניות מתחדשת של הסביבה העירונית בישראל.

למה צריך "כלים לעירוניות"? למה לא מספיקה האמנה? האמנה קובעת את החזון והמטרות של **מרחב**, האידיאולוגיה אשר לאורה אנו נתווה את דרכנו. אולם לאמנה, למרות כל הנסיונות לכתוב אותה בצורה ברורה, ניתן לתת פירושים תכנוניים וביצועיים רבים אשר לא כולם יוצרים סביבה עירונית. "כלים לעירוניות" הם השלב הבא, השלב שבו אנחנו כקבוצה מפרטים מה בדיוק הכוונה התכנונית באמנה שכתבנו. "כלים לעירוניות" באים לתת מענה תכנוני פרטני ומפורט, מודגם וממוחשש בדרכים שונות לכל נושא באמנה ובעיקר לשאלה: איך יוצרים סביבה עירונית הומנית, הרמונית ובת קיימא.

הדרך – במרץ 2006 הקמנו קבוצת עבודה והזמנו את כל חברי **מרחב** לקחת חלק. הקבוצה החליטה על דרך הפעולה הבאה:

- כל חבר **מרחב** מוזמן לפתח נושא שקשור לעירוניות, להציג אותו בפני הקבוצה, לשמוע התיחסויות של החברים, להעזר בהם בחומרים, במקורות מידע, בידע, בניסיון.
- כל עבודה תוצג בשם וע"י האדם שכתב אותה.
- הנושאים נבחרו מתוך האמנה וכל נושא נוסף שקשור בעירוניות.
- כל מי שעוסק בצורה ישירה או עקיפה בעיר מוזמן להציג נושא.
- העבודות יהיו במגוון המקצועי הרחב ככל האפשר.
- העבודות הן: דוגמאות, תמונות, שרטוטים, פרטים, נתונים, ניתוחים, ציורים והסברים.
- פתחנו "ארגז כלים" כלומר: קופסת גדולה, ולתוכה נכניס את כל העבודות של "הכלים לעירוניות" ומכאן השם – "ארגז הכלים של **מרחב**".

בכנס השנה – יוצגו העבודות שעבדנו עליהם במהלך השנה האחרונה.

הרצאות אלה הן בבחינת טיוטא ראשונה למשנתה של **מרחב** והצגתן בפניכם ותגובותיכם ישמשו אותנו בחיזוקה וחיידודה. הנושאים שיוצגו: **יעקב יער** – מצאי חללים עירוניים, **פארה גולדמן** – טיפולוגיה של שכונות, **יודן רופא** – השפעת דרכים ראשיות על המטרופולין, **עודד קוטוק** – איפה המרכז ומי צריך אותו בכלל? **אמילי סילברמן** – דיור בהישג יד ככלי להתחדשות עירונית, **נחום כהן** – תכנון מרקמי ומטריצה לשימור עירוני, **גבריאלה כהן** – תושב בריא-עיר בריאה, **רוברט אסחאק** – בואו נלך: מדיניות לעידוד ההליכה בישראל, **הלל שוקן** – ארגז הכלים העירוני שלי, **הורסיו שוורץ** – העיר המורכבת והקומפקטית, **דרור גרשון** – טיפולוגיה של קשר, **עפר לרנר** – מה אסור לשכוח בהשתתפות הציבור, **עירית סולסי** – מבני ציבור בונים עיר.

בקבוצת העבודה השתתפו ותרמו רבות: **אלכס קורפיצקי, חווה שיטרית, חנה מורן, צבי ויינשטיין, שלומית דוטן, נגה לנדזור, צביקה מינץ חיה ג'משי ויהודה עירוני.**

וההמשך – אנחנו רק בתחילת הדרך, לאור תגובותיכם, העבודות ישתכללו ונפרסם אותם.

משם נמשיך לנושאים נוספים או התיחסויות נוספות לאותם נושאים.

כולכם מוזמנים להצטרף, לשתף, לחשוב ביחד, לכתוב ולשנות. ביחד ליצור מדריך משותף.

בואו להשפיע על תכנון הסביבה העירונית בישראל.

עירית סולסי יו"ר
מרחב התנועה לעירוניות מתחדשת בישראל

Ralph Zucker, *President of Somerset Development of Lakewood, New Jersey*

For the past nine years Somerset Development, under the leadership of Ralph Zucker, has aggressively been developing successful quality residential and commercial projects in the New Jersey real estate market.

As a student of New Urbanism, Ralph Zucker is the initial driving force and founding partner of bringing a Traditional Neighborhood Development style project to New Jersey. Ralph's study and knowledge of Neo Classical and Traditional Neighborhood Development, along with his commitment to the philosophies and practices of New Urbanism and his acute attention to detail, help make his projects special.

Architect Michael Mehaffy

A Research Associate at The Centre for Environmental Structure - Europe, and coordinator of the Environmental Structure Research Group, an international and interdisciplinary research consortium.

He was past Director of Education for The Prince's Foundation for the Built Environment in London, where he founded its new education programme in sustainable urbanism, in partnership with the Royal Institute of British Architects and the Office of the Deputy Prime Minister. Mehaffy served previously as Project Manager for "Orenco Station", a transit-oriented community on Portland's light rail line described in

the New York Times as "perhaps the most interesting experiment in New Urbanist planning anywhere in the country." More recently, he has worked on Hurricane Katrina reconstruction planning in New Orleans, and on the Mississippi Coast, for which he and other team members were recipients of the Arthur Ross Award for Community Planning. He was unanimously elected a Colleague of the INTBAU College of Traditional Practitioners. Project consultant based in Portland, Oregon, Mehaffy's work focuses on new methodologies to create sustainable urbanism, including new kinds of generative codes.

Urban Planner Heather Smith, *Planning Director - CNU*

Heather is an urban planner responsible for supporting the CNU member Task Forces. She joined CNU in January 2005. Before joining CNU, she coordinated the Metropolis Plan activities for Chicago Metropolis 2020, a regional planning organization. Prior to working in Chicago she received an American Planning fellowship to advance sustainable development and planning issues in the United States Senate. Heather holds a masters degree in urban planning and previously worked for the New York City Department of City Planning. Heather lives in Chicago with her husband and enjoys sailing, swimming, and kayaking in her free time.

Arch. & Urban Planner Jaime Lerner

Jaime Lerner, born in Curitiba, Brazil (1937), is an architect and urban planner, graduated in Architecture and Urban Planning from the School of Architecture of the Federal University of Paraná, in 1964.

Three times mayor of Curitiba, Lerner led the urban revolution that made the city national and international reference in Urban Planning, mainly in public transportation, environment, social programs and urbanistic projects. Lerner also was governor of Parana State twice, when he conducted a great economic and social transformation that changed the State's profile, with a policy of industrialization, modernization of the infrastructure, capacitation and improvement in the quality of life in the cities and in the country. As recognition to his work in Curitiba and Parana, Lerner has received several international awards and titles, featuring the highest United Nations Environmental Award - granted by the United Nations Environmental Program (1990), Child and Peace Award from Unicef (1996), The 2001 World Technology Award for Transportation and the 2002 Sir Robert Mathew Prize for the Improvement of Quality of Human Settlements-, by International Union of Architects (UIA). He also spoke in important conferences as International Green Forum, Osaka, Japan (1986); New York Academy of Sciences (1986); UIA/AIA Conference 'World Congress of Architects' (Chicago, USA - 1993) and at the 53rd Annual United Nations Conference (2000). When not in public office, Jaime Lerner was intensely engaged in architecture and urban planning work.

In urban planning, he developed plans and programs for several Brazilian cities, among which: Rio de Janeiro, São Paulo, Recife, Salvador, Aracaju, Natal, Goiânia, Campo Grande and Niterói; he gave assistance in Caracas (Venezuela), San Juan (Puerto Rico), Xangai (China), Havana (Cuba), Seoul (South Korea); and he is a United Nations consultant for urban issues. In July 2002, Lerner was elected president of International Union of Architects, for a three years term. His main project at UIA is the program Celebration of Cities, which convokes all nations and cultures of the planet to propose solutions for their cities.

Arch. Gabriele Tagliaventi

Gabriele Tagliaventi (Bologna, Italy, 1960) is full professor of Architecture at the University of Ferrara. Graduated at the Institute of Architecture and Urbanism of the University of Bologna, has been CNR researcher in München at the Technical University in 1987-88 and Coordinator of the European Union Program on Medium-Size Cities in 1993-1996. Authors of various projects of architecture and town-planning, has received the 1st Prize at the International Competition for the Reconstruction of the Laeken Street in Bruxelles (1989), one of the five 1st Prizes at the International Competition for the Reconstruction of the Warsaw City Core (1992), the 1st Prize at the International Competition for the Reconstruction of the Marsham Street area in London (1996).

Eng. Luigi Mollo

Date and place of birth: Naples (Italy) on August 1st, 1964. Education: Degree in Civil Building Engineering at University of Naples 'Federico II' in 1990, with a dissertation on the thesis 'Recupero come centro sociale della villa del Principe di Teora' (tutors: prof. Guido Guerra and prof. Fabrizio Leccisi); Ph.D. in Building Engineering in 1998, with a dissertation on the thesis 'Lettura tipologica del centro storico di Pollena Trocchia' (tutors: prof. Renato Iovino and prof. Aldo De Marco). Awards and fellowships: Best Degree Thesis in Building Engineering received from the University of Naples 'Federico'; Current Position: Academic researcher at the Faculty of Engineering of the Second University of Naples (Italy) since June 29th, 2001. Positions held: Assistant researcher at the Faculty of Engineering of the University of Naples 'Federico II' from March 1990 to July 1999; Assistant researcher at the Faculty of Engineering of the Second University of Naples from November 1999 to May 2001. Research: Principle research interests include history of building techniques, building typologies, design and building procedures. He is author of over 45 scientific papers, also published in journals and in books. Current research topics: Typological analysis and sustainable techniques for architecture with special attention on the problems of sub-urban areas; construction management; innovative and traditional techniques for the rehabilitation and consolidation of architectural heritage (sponsored by Italian Ministry of University and Scientific Research). Memberships: Member of the Council for European Urbanism, since foundation; Member of the Steering Committee of the Council for European Urbanism (2003-2005); Voted member of the Scientific Committee of the C.I.R.I.A.M. of the Second University of Naples.

יום רביעי 29 נובמבר

שעות	הרצאות	סדנאות
08:00-09:00	הרשמה והתכנסות	
09:00-10:00	מבוא למרחב העירוני (רפפורט)	לקראת סדנאות התכנון: שאררט, תכנון משתף לקיימות (סינמטק)
10:30-13:00	מושב פתיחה (רפפורט)	
13:00-14:30	הפסקת צהריים	
14:30-15:30	כלים לעירוניות: המרקם העירוני I (רפפורט)	סדנאות תכנון בשיתוף ציבור ובעלי עניין (לובי) 14:00 - התכנסות בסינמטק
15:30-16:30	כלים לעירוניות: מרכז ופריפריה (רפפורט)	תחבורה והעיר I (ישיבות)
16:30-17:00	הפסקת קפה	תחבורה והעיר II (ישיבות)
17:00-18:00	כלי מדיניות להתחדשות עירונית (רפפורט)	סדנאות תכנון בשיתוף ציבור ובעלי עניין (לובי)
18:00-19:00	כלים לעירוניות: שימור והתחדשות עירונית (רפפורט)	פאנל סטודנטים (ישיבות)
19:00-22:00	קוקטייל פתיחה ומושב ערב חגיגי (לובי אודיטוריום + רפפורט)	כלים לעירוניות: עידוד ההליכה ברגל (102)

יום חמישי 30 נובמבר

שעות	הרצאות	סדנאות
08:00-09:00	הרשמה והתכנסות	
09:00-10:15	מגורים עירוניים (רפפורט)	הגשת בניינים סדנאות התכנון (לובי)
10:15-11:30	מושב מליאה: כלי תכנון לעיר המורכבת (רפפורט)	
11:30-12:00	הפסקת קפה	
12:00-13:30	מושב מליאה: כלים יזמיים להתחדשות עירונית (רפפורט)	
13:30-14:45	הפסקת צהריים	
14:45-16:15	כלים לעירוניות: המרקם העירוני II (רפפורט)	סדנאות תכנון בשיתוף ציבור ובעלי עניין (לובי) 14:00 - התכנסות בלובי
16:15-16:45	הפסקת קפה	דימוי העיר בתנועה בשיתוף עם מכון ב.ר.מ. (ישיבות)
16:45-17:45	כלים לעירוניות: המרקם העירוני III (רפפורט)	סדנאות תכנון בשיתוף ציבור ובעלי עניין (לובי)
17:45-19:15	מושב ערב (רפפורט)	אדריכלות של חשמל (ישיבות)
19:15-20:00	ארוחת ערב	
20:00-22:00	מושב נעילה "בוסטון" על הים התיכון" (רפפורט)	

יום שישי 1 דצמבר

שעות	סדנאות
08:00-09:00	התכנסות
09:00-10:30	סדנאות תכנון בשיתוף ציבור ובעלי עניין (לובי רפפורט)
10:30-11:00	הפסקת קפה
11:00-13:00	הצגת תוצרי סדנאות תכנון בשיתוף ציבור ובעלי עניין (רפפורט)

עבודות סטודנטים בנושא המרחב הציבורי מוצגות לכל אורך הכנס בלובי האודיטוריום
תערוכת חברות וארגונים מוצגת לכל אורך הכנס בלובי האודיטוריום

סוף מעשה בתובנה תחילה

מעשה עירוני city action

רשימות

למה? תב"ע!

גירסה חדשה לתוכנת בניין ערים - מבא"ת 2006

התוכנה מיועדת לאדריכלים, מתכנני ערים, מהנדסי כבישים ומודדים. המעוניינים להגיש תוכניות מתאר על-פי נוהל מבא"ת החדש של משרד הפנים.

חברת תובנה פיתחה וקעת גם משווקת גירסה חדשה של תוכנת תב"ע (תוכנית בניין ערים) - מבא"ת 2006 התוכנה פותחה בהמשך לנוהל מבא"ת (נוהל מבנה אחיד) של משרד הפנים - מינהל התכנון האגף להנחיות ולתקנות תכנון ובניה, שנכנס לתוקף בתחילת 2006. מטרתו של נוהל מבא"ת 2006 לעריכת תוכניות מתאר מקומיות שהוציא מינהל התכנון במשרד הפנים, ליצור מבנה אחיד פשוט וידידותי, שיענה של המגוון הרחב של התוכניות. קובי צוקר, מנכ"ל תובנה: "המטרה במבא"ת 2006 היא שמערכת התכנון במדינת ישראל תעבור כולה, ללא יוצא מן הכלל, למבנה אחיד של הגשת תוכניות מתאר ותוכניות מפורטות. מעתה ואילך ההגשה לכל הוועדות המקומיות והמחוזיות תהיה זהה ואחידה. אולם לצד יתרונות המבא"ת קיים הקושי לחייב את המתכננים לעבוד על פי סטנדרטים חדשים. לכן החלטנו לפתח תוכנה, אשר תפשט ותזח את התהליכים, כאשר קהל היעד העיקרי הנו אדריכלים, מתכנני ערים, אדריכלי נוף, מתכננים סביבתיים ומתכנני כבישים.

כיצד עוזרת לך התוכנה בתהליך העבודה?

מעבר למה שכבר נאמר, הרי שהתוכנה מאפשרת "אריזה" מהירה ונכונה לפורמט התב"ע - כפי שהוועדות השונות ירושלים, ת"א וכלל הארץ דורשות. יתרה מזאת, התוכנה מתפתחת כל הזמן ומאפשרת לנהל מבא"ת באופן שקוף לחלוטין. התוכנה, המכילה את הפרמטרים הכלולים בנהל החדש, מפעילה אותם באופן אוטומטי בכל הפקדה של תכנית תב"ע. מרכיבים אלו הכוללים ישויות מסוגים שונים פוליגונים, צבעים, קווים וסמלים מופיעים כולם בסדר הנכון ובגודל המתאים בכל הפקדה של תוכנית.

כיצד ובכמה מאפשרת התוכנה דירוג בלוחות זמנים?

התוכנה מאפשרת לייצר חלופות לציון בזמן הנמדד בימים, לעומת שבועות קודם. יתרונה הגדול הוא ביצירת עדכונים ושינויים הנובעים מהערות המזמין ועוד יותר, היענות להערות הוועדות הסטטוריות. כאן התגובה היא מיידית סדר גודל של יום.

האם תוכל לתת דוגמא לפריקט בעל חשיבות מיוחדת, בו התוכנה עזרה לפתור בעיות?

דוגמא אחת מיני רבות היתה בתוכנית הרחבה בבית עובד. מדובר בתוכנית לא גדולה במיוחד (כ-130 צמודי קרקע). התוכנית, אשר ה'בוחרים' בה הם כל הכוחות הסובבים אותה המושב במזמין מחד, אך באותה מידה של השפעה גם עיריית נס ציונה הגובלת, בעלי קו דלק פעיל העובר בתחומה, רשות הגנים הגובלת ואתרים בעלי זכות ווטו בתוכנית. יוצא שהתוכנית עברה כ-30 גרסאות במשך נדודיה בערכאות השונות כולם ברמה של תוכנית גמורה, משורטטת ומתועדת להגשה לוועדות ולא רק ברמת הסקיצה. שימוש בתוכנת התב"ע של תובנה יצרה אפשרות להצגת חלופות ברמת תגובה מיידית ואמינה, שהביאו בסופו של דבר לאישור התוכנית.

ברמת שילוב גבוהה: תכניות תב"ע, הצעות, תכניות מכירה, תכניות הגשה, תכניות עבודה לביצוע, ספרי פרטי בנין ורשימות אדריכליות. נפגשנו עם אורי כדי לשמוע על עבודת האדריכל בעידן הממוחשב, ובעיקר על העבודה הממוחשבת בכל הקשור להגשת תוכניות תב"ע.

אורי אורי שירן, ממשד שירן אדריכלים, מספר בראיון על ההתמודדות והאתגר שבהגשת תב"ע:

אורי אורי שירן

אורי שירן הוא בוגר RPI- Pratt Institute - ועבד כמנהל פרויקטים במשרד Gonchor & Spitt בניו-יורק, המתמחה בהקמת מפעלי תעשייה, מרכזים רפואיים, בתי חולים ובנייני משרדים.

כשחזר לארץ, לפני כ-20 שנה, הקים אורי משרד עצמאי "אורי שירן-אדריכלים ומתכנני ערים". המשרד משלב בתוכו ניסיון וידע עשיר בתהליכי התכנון והבניה בארץ ובחול"ל תוך שילוב תכנון אורבני, ארכיטקטוני ופונקציונלי על כל היבטיהם, כמו גם ניסיון רב בהכנת תכניות מכירה וייזום פרויקטים כולל טיפול ברשויות מקומיות וממשלתיות.

בשנים האחרונות המשרד צבר ניסיון רב בניצול ושילוב שיטות בניה בין לאומיות מתקדמות, בפרויקטים מגוונים בארץ ובחול"ל כגון: מרכז רפואי קפלן, בית חולים ניאזוב באשקוד, בית הכנסת והמרכז ללימודי היהדות ע"ש צימבליסטה, בית עובד, פארק תת ימי באילת ועוד.

אורי שירן מקפיד על עבודה ברמה מחשוב גבוהה ומתקדמת. כל החומר הוצא מן המשרד הינו ממוחשב

אורי, כמה זמן אתה משתמש בתוכנת תב"ע של תובנה?

אני עושה שימוש בתוכנת תב"ע החל מיום הולדתה, לפני 15 שנה. המשרד שלנו עוד שימש "אתר ניסיוני" (Beta site) לגרסאות טרומיות של התוכנה, עוד לפני שהיא הופצה באופן מסחרי.

מה החשיבות שאתה מקנה לתוכנת תב"ע?

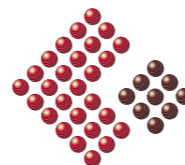
תוכנת תב"ע חשובה עבורי בשני תחומים עיקריים: התוכנה מייצגת את תהליך הכנת התוכניות, הן מהפאן המכני, הכמעט טריוויאלי, של התווית השטחים השונים וצביעתם על פי יעודם המתוכנן, והן מהפאן החשוב אולי יותר מסירת משוב מידי ואמין על שטחי היעודים השונים בתוכניות.

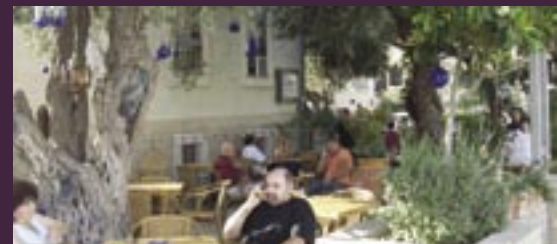
התוכנה מפרה את תהליך התכנון עצמו: היכולת של תוכנת התב"ע של תובנה לבצע צביעה ואומדן שטחים "בזמן אמיתי" וכך לשמש כ"נייר אינטליגנטי" איתו אפשר לפתח דיאלוג תכנוני, לקבל תשובה מיידית לחלופות שונות, ובכך להעשיר את תהליך התכנון ולהביאו לבגרות באופן מואץ ואמין.

לפרטים נוספים ניתן לפנות ל:

עד היום הותקנה AutoTABA אצל כ-2,000 שתמשים.

תובנה הנדסה דיגיטלית בע"מ הנציגה המקצועית של Autodesk

מרחב - התנועה לעירוניות מתחדשת בישראל

גלוסקין 7 תל אביב יפו | טל: 03-6041378 | פקס: 03-6022478

MIU- Movement for Israeli Urbanism

7 Gluskin st. Tel Aviv Jaffa | Tel: 03 6041378 | Fax: 03 6022478

E-mail: miu@miu.org.il | www.miu.org.il